Om skriftermål (fragment) : Isl. papp. 4:o 79 IV

HS Isl. papp. 4:o 79 IV

National Library of Sweden

IV.

Ur papp. 4:o nr 28

2 blad.

Om skriftermål

Eitt und[ir]vijsan[ar] einfallda sokn[a]r p[re]sta
um leyniligs skriptar mal ad gia

Nær nockur kiemur til skriptta. þa sk[al] sokn[ar] p[re]stur[in]n so haundla vid hann sem hann eptir
eptir stendur skipad / vær ok [þar] ad hier z eitt m[eds] meigi þar eina riettu and
liga hugg[u]n z styrking j sinne samvisku. z eina riettu visso upp a sina syn
da [fyrir]gieffning z salo hialp. þui [þetta] lig[ur] mioc mikill maktt a. ad vera astudlig[ur]
z kiærlig[ur] j þessum partti / so ad eingin g[an]gi huggun[ar]laus j burtto fra sokn[ar] p[re]
stinu[m] z en helld[ur] gefa send um sina salo hialp z synd[an]na [fyrir]gieffning / þat
so seigir gud [fyrir] ezechielem xxxiii. z iii / til hi[n]s sokn[ar] p[re]sts z salna sorg[ar]a / ef þu
gleymsko fullur ertt vid mina braudn z hirtti[r] þau eigi af sin[um] syndu[m] / þa vil
eg ut krefia fra blod af haund[um] þinum / þessi strofun z [fyrir]dæmning vill
vissolig[a] y[fir] g[an]ga alla þa sokn[ar] p[re]sta e[r] kiene m[eds] so gleymsko full[ir] ero j sino
embætti [illegible] hu[er]t m[eds] [illegible] / skript[ar] malu[m] / e[r] [illegible] promissiom so til hey
r[ir] fra kallan z embætti. nema þui ad eing[in]. ad þ[eir] gie[ti] bot z betr[u]n snarliga
z gleyme ei leing[ur] þui fatæka [illegible] folki / þat pall p[osto]li skrif[ar] z seiger
vae michi si n[on] euangelizauero / þ[at] e[r] so mik[it] sagt / ad huad eg ei tek
astudlig[a] til v[er]ka a mino gudspiallsligo kalli z embætti. þa vill gud stra
ffa z [fyrir]dæma mig / þessi strofun vill z y[fir] g[an]ga alla gudz þiena þa so
gleymsko fuller ero ad neita [fyrir]stundu sino sokn[ar] folki z si[nni] deilis [illegible]
eing[in] jatningo z y[fir] hlyding / þat marg[ir] lata sitt sokn[ar] folk j burt
tto g[an]ga lika so saudi e[d]a adr[ar] skynlausar skiepn[ur] so ey hefi marga [illegible]
und[ir] j mino kalli z visitaciu ad sokn[ar] folk[it] sumt hier j hola [illegible] [illegible]
natiga j [illegible] [illegible] heima so hu[er]ki kunna sin [pater] gudz bodord / ei sin
a credo / so e[r] tuttugu[m] jatning / ei helld[ur] þa d[ro]ttinliga bæn p[ate]r n[oste]r / hinna
lærdom ad hier z eitt kristin m[eds] ætti ad vita. und[ir] hu[er]s sialfs salo [illegible]
þær eg spyr z spurtt hefi nockra m[enn] z kon[ur] ad hu[er]tt þ[eir] kunni sin fr[æ]
[illegible] j [illegible] mali. þar hef[ur] [illegible] svarad mier (credo mdm z [illegible]) p[ate]r n[oste]r) ave m[ari]
a min [illegible] d[omi]n[u]s tecum / regem zc / z annad sodd[an] skams oheyrlig[ra] hlut[a]
so ad hier [illegible] mætti fra sokn[ar] p[re]st[um] skamast sin slika gleymsko z [fyrir]sman [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hluta kunna þ[ei]r alld[ri] ad [fyrir]stuna
[illegible] a [illegible] folksins / og [illegible] [illegible] hluta kunna þ[ei]r alld[ri] ad [fyrir]stuna
sitt embætti hu[er]ki [fyrir] gudi me m[onnum]. ad þ[eir] lata sitt sokn[ar] folk g[an]ga j [illegible]

leika

Stutt er leid stort eru giæde af [illegible] herra oss
veitt heidur hægst lof bæze sem [illegible] af ollum greitt ed
[illegible] alla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hann hefur oss [illegible]
latt [illegible]

[illegible]

leika z vilia z hallda alld' reikningsskap v' þ. ei helld' yþ' hlydandi þ'
þhemvighty' þatningo q' sk'pt' markum / Hvo þinkka bauthian z þ'a
þ'dening mun gud vilia lata koma yþ' slika salo mordingia · þviat la
ngt vm betra vaere helld' ad v'a hauggorm' z skda und' eitt gidi q' gi
rding helld' en ad lipa j sodd' hardygi z gudz modg' · tak'di þetta embe
tti þ' s' j sodd' storu z þattygo embætti z vmþatning s' e' mana salo halp
a hregr'di · s' huki vilia ne kuna veita þui þ'statudo q' taka þ' til vara
ad gudz vilie megtti þat þram gang þ' s' · z kinghy maiestatis ordinancia k
yne vid magt ad halldazt ept' þm eidi s' hu' z eini sokn' þ'st' heþ' hi
arid hus nad' vmþatnings me' · þar þ' bid eg z amine yd' alla sam' · z h
v'n z eini gildeilis þ' v's d'tins Jhu xpi naþns sak' · at þi ei vilit v'a s'
leng' athuga lausir z gleymsk' þ' gudi z vor' h'ra z kingi · s' ad yd' vill
o þai'di sand' magtto miot'di v'da Jhu xpi dyrmæta blodz · z ad þ' v'di ei vt
spillt yþ' þa ad onyto · z þu þ' þina þ'som' v'der ei ne þi hluttak'ty' hus
dauda z pino / helld' þ'dgnid' þ' yd' sak' z gaum gæpsleysis / þui visol
iga vill gud þra blod aþ yd' haund' heimta z vt kreþia / þar þ' latid
aþ · q' z s' geþ' yd' þra sodd' storu embætti · q' gied ~~borne betr~~ þ' yd' z v'id
jdner z astudtyer j ydro embætti · k'deilis j þm leynilgo sk'pt' mealu
s' ad eingin aþ ydro sokn' polki meigi þ' ydu' gleymsko sak' þrnast þi
s' ei kunie þenan barna lardom / s' e' / þau e gudz bodord / truinar jatni
ng / z d'tinlega bæn / þi' s' þi olgerdo þinga þ'st' gettu aþ ad setiazt z h
eim ept' ad sendazt til pulls z arþidis s' gleyma þatarka vngra barna
lardomi j sokinne / huisso myklo þram' bæri yd' beneficiatunum aþ ad
setiazt z mz skatum heim ept' ad sendazt nær s' þi þ'smant heilan alm
ug' · en lid þo vpp aþ hm yd' laun z rentto · z mz ydro hardsine z gleym
sko ~~trekt~~ þra hm sine salo halp laung' þram' meir en þ' · gudtyg z han
tuada pab's polk · munk' · z m' þ'st' gido þ'd um daga · z en nu gia þi þ'
þi' s' þm þ' lopast / en vpp aþ þ' ad þi meigit pullkomliga z klarliga

tiadleg dasemd vida dzotn' monnunum ...
... skipzed skaida ... skada opp' eckert ma
auguelld ... ad taua vaerigurinis ... ad
bua ... hoor thuz er hiornnum ... a

1 tamb at þ holu ... [illegible]

rgmit

kirkia og messa af kongsins ordinantio hun en þar eigid ydr ad heyda i leyndt
skriptamalum s e ad huga ydr t. sokn polk. þa vil eg klarlega ut leggia
f ydr þenna artikul s e i ordinantiunne um leyniligt skriptamal / so ad eingin
af ydr megi af saka s ad hann hafi ei fengit eina undirvisan þar af h
uad han bar ad gia / en þo ad sami artikul eda grein er nogu lios i sialfu (um sig)

fyrsta spurning

fyrst skal sokn prestrinn (edr kapellanen) reyna z spyria þann s skriptast huort helldur
s e karlmadur eda kona / ef h kann þau e gudz bodord / af hinum s madrinn ma
lęra ad kienna sinar synder z pectna sin misverka i moti gudi / z nær s h hefr
upp reiknad þau med stuttu mali s s þau fram seigiazt af predikunar stolnum
þa skal soknar prestrinn (edr kapellanen) spyria hann ad huort hann med kiener s sky
lldugan z brotligan vera vid gud z sin nauinga. s h hefr ei halldit sanno
e bodord eptir gudz vilia z skipan s seigiandi til hans) min kiæri brodir / edr systir
satt er þu s fyrst f gudi z sidan f mer þinum sokn presti (edr kapellan) i gudz
stad settr ad þu hefr ei hengt til ottazt gud. eigi sett þina tru z traust
til gudz. ei elskad gud yfir alla hluti fram s s eitt bodord sem baud / z alla
matta / hann seigir satt / item ad þu hefr ei helldr kallad gudz heilaga nafn
alla z sid i ollre þinne naud z motgangi / en helldr þackad hann f sina ut go
mnga / en helld med kienst hins heilaga nafns p s þaung kiapdi. ent gott um
hann predikad edr talad / item ad þu hefr ei s opt z tidum heyrt gud; ord s
þu kiæri edr leigt þau i þitt hiarta edr minne / ei helldr hegdat þier eptir þinum
hendi. s z ad þu hefr ei iafnliga med tek t hialp samliga z heilaga sa
cramentum christi hans likama z blod. huad þu e þurip eg ad gia s optast t
einar stadfestingar upp a þina salo hialp z hiunda f giefning / og s ad
þu hefr ind genlatus i skrune til ad lidia / synygia z þackr ad gia gudi med
audarm mm. og ei hefr þu hafst guddomliga huxun ad tractera edr hinmdla,
um iesu christi heilaga pinu z dauda f huira þu allermasta idr salo ho,
þrm. z ad þu ei greidliga golldt þinum kirkju presti z sokn / þeira rett fram
fra latum / z ei helldr giefit þina olmatusu ne leigt til þeirgkra manna upp

uppr eignum med o... tacrum ... ad ... oppza
h... ... Jackar giord han hefur fr... bilgu
... ... byrw ... sina giord so liupliga ... u2
... liker hanz magnum pui kienna og... ez
... gens e 102 D

helldur og fedur · helldur med kiennar þu ad þu hefur j ollum þessum hlutum
gleymskur og gaalaus j mote þeim iii fyrsto bodordum sem standa a fyrre spia
lldi moysy sem ut kreffia astudtya allra þessa hluta af honum minnes þar
næst mim kiære brodur (edur syster) Jtem þu og so ad þu hefur ei vid þinum
kiera fodur og modur edur ollum odrum þeim sem gud hefur skipad til þinna for
stiudo manna og yfer boda so heyrugur og hlydugur j allan handa mata sem þier
bar ad vera med otta og kiærleika / heidri og æru · skatti og tiundum upp a þad
þu mættir leingi lifa a jordunne / hier seigi jak / Jtem ad þu hefur
ei so astudtya forstiudo veitt þeim hverra gud hefur giort þier ad þiena
og vndir manna og ad þu hefur ei astudtya vera tekid a þino embætti j h
vers mata uti eda jnne þu hefur þat att ad gera / helldur j sofnum mioc
illa hafft þig og brukad giordir til modgunar og þinum naunga til skada og
fordiorfunar / Jtem ad þu hefur med aufund og reidi eda offbelldi giortt þi
num naunga skada a hans likama og eigi tied honum og synt alla gro
og kiærleika sem þu villdir ad hann skyllde hafa tied þier / hier seigi jak
Jtem ad þu hefur verit med hitta minne edur verkum synt þier svo
lyngan edur hugsfordugan vid þins naunga kono / dottur / þiko / edur þina
eigin konu · og synt þig j hordomum / samlifi edur j odrum oskinleika vid
þær personur sem til heyra þinum naunga · og ei eru þier til skickadar af gudi
/ hier seigi jak / Jtem ad þu hefur ei vid so godar dandis dygdartyr og ut
vilnugur þinne husfreyu sem þier bar henni ad gera / ecki helldur veitt henne goda for
stiudo sem einum danda man ber ad gera og verta sinne kuinno j allan handa
mata / hier seigi jak / Jtem ad þu hefur giortt edur vnliad gera þinum na
unga skada a hans gotze / peningum / edur audro þvi sem gud hefur giefid honum
en helldur hialpad honum med styrkt sem med radum og verkum / med mat og dr
ycka / klædi edur fædi / so og ad þu hefur ei vnliad lata þier nægia þitt
eigit / helldur stolid · ræntt edur j annan handa mata ouettilega vndir
þig komit þvi sem adrer til heyrir en ei þier / edur hitt ad þu hefur med
hrafki og bramli / dryckioskap og allri offneytslu [illegible] glaumum og gle
di eytt og onytsamlyga fortært og forkomit af [illegible] og eygu og a
unguan hlut giefit ne uti latid vid fatækt folk / eigi þo ad þu

f. Jons pas. fader en fromme flutt sepur off. J dag
offrum aller j sama ad ollast sioggan lag þessa [illegible]
fram pilgum fra eilifu [illegible] viti s bilgum ham
fiez vozn · salar. hag

inches

centimeters

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
L*	38.76	65.15	49.61	43.54	55.52	70.42	63.13	40.08	51.75	95.34	92.09	86.92	82.37	72.17	62.32
a*	13.81	19.21	-4.20	-12.89	8.78	-32.39	35.43	10.25	47.36	-0.90	-0.92	-1.12	-1.12	-1.05	-1.10
b*	14.69	17.92	-21.33	22.66	-24.31	-0.48	57.84	-44.77	16.93	1.90	1.46	0.97	0.56	-0.04	-0.01
Density →										0.05	0.09	0.16	0.22	0.36	0.52

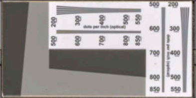

	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
L*	49.61	38.89	28.60	17.97	9.50	4.33	30.32	72.50	72.10	29.51	55.60	43.48	82.02	52.85	50.86
a*	-1.29	-0.23	-1.09	0.04	0.45	0.32	22.13	-22.92	19.51	13.42	-38.46	50.74	3.28	49.90	-27.78
b*	-0.10	-0.48	0.07	0.09	0.25	-0.47	-19.02	56.08	67.85	-47.69	32.19	29.13	78.75	-12.86	-27.68
Density	0.75	0.98	1.24	1.64	1.96	2.38									

D50 Illuminant, 2 degree observer

All values are batch averages

Don Williams

M000895